

Székelyország

«Székelyudvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű újsága

Előfizetési ár: egész évre 10 K, félére 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta
takarékpénztári csekk- és kifizetési számla 10489. sz.

Védjük a kisbirtokot!

A mostani világháborúnak a magyar nemzetre nézve két-ségtelenül legfőbb tanulsága az lesz, hogy a győzelemhez szükséges anyagi és erkölcsi erőforrásokat nálunk elsősorban a termőföldben és annak művelőiben kell keresnünk.

Vannak ugyan, akik azt mondják, hogy ezt a háborút a német s nagyrészen az osztrák és magyar ipar fölénye nyeri meg. Ez az állítás azonban csak részben igazság.

A hadi-ipar határozottan nagy-érdemű, sokat dolgozó munká-sai mégis csak itthon vannak; itthon, a gyárak falain belül, munkásjóléti intézmények árnyé-kában végzik becsülni való mun-kájukat. A földművelők, a föld-műves munkások tulnyomó nagy része pedig kint a harctéren küzd oroszlanmódra úgy, hogy itthon az illetők szántóföldje, a nemzet és a hadsereg táplál-kozásának ez az egyedüli for-rása, tisztán a hátragyott család, az asszony, a serdületlen gyer-mek, aggok, rokkantak munka-bíráására, munkakészségére van rábízva.

Ha mindezekhez hozzátesz-szük azt, hogy a hadvezetőség eddig egyetlen kalapácsot, sem esztergapadot, sem más gépet nem foglalt le, hogy eredeti ren-deltetésétől azt elvonja, — míg a legtöbb földművesnek lova, szarvasmarhája, szekere, szolgál-egénye kényszer útján a had-sereg szolgálatába van állítva — a legtárgyilagóbb igazságként állapíthatjuk meg, hogy nem csak a mostani, hanem a ré-gebbi háborúknak is legértéke-

sebb, legtöbb áldozatot hozó té-nyezője a gazda, a földműves s különösen a kisbirtokos volt.

Hangsúlyozzuk e szót: kis-birtokos, mert hiszen Esterházy herceg, vagy Pallavicini örgróf, vagy Károlyi Mihálygróf és még számosan a nagybirtokosok kö-zül, akik katonai kötelezettségük-nek is becsülettel és vitézül tesznek eleget, mezőgazdasági üzemük zavartalanságát a nagy nehézségek dacára is tudják biz-tosítani. Helyettük dolgozik és gondolkodik alkalmazottaiknak kétségtelenül nagyon megfogya-tkozott serege. A nagy birtok te-hát, ha jóval nehezebben és költségesebben is, de be tudja mindig tölteni hivatását.

Mint az ideai terméseredmény mutatja, betöltötte a kisbirtok is a fentebb vázolt nagy nehézsé-gek dacára, aminek másképp nem tudjuk magyarázatát adni, mint azzal az elvitázhatatlan ténnyel, hogy a kisbirtokkal nem csak annak tulajdonosa, de annak egész házanépe szorosan egybe van forradva. A földművelő nép alatt tehát nem csupán magát a gazdát, de hitvesét, gyerme-keit és egész környezetét kell értenünk; ezek mindannyi gon-dozza a földet, szereti s így jussa is van annak tulajdoná-hoz; habár talán a telekkönyv e jogát nem is tünteti föl.

Már pusztán a jövő érdeké-ben is arra kell törekednünk, hogy a földbirtok megmaradjon azok kezén, akiknek vezetése alatt oly fényesen betöltötte nagy nemzeti és gazdasági hi-vatását, mint az idén is. Ime, Ausztriában hamarabb rájöttek

ez igazságra, mint nálunk. Ott már legfelsőbb rendelettel mon-dották ki, hogy a háboru tar-tama alatt mező- vagy erdőgaz-dasági kisbirtok tulajdonjogának átruházását, valamint 10 évnél hosszabb időtartamra való ha-szonbérbe adását, csak járásbí-rósági körzetenként megalakított ingatlanforgalmi bizottságok hoz-zájárulásával engedik meg. Az elidegenítés engedelmé sem-micseire sem adható meg, ha a vevő azt nyilvánvalóan fölpró-zás, vagy viszonteladás céljából kívánja megszerezni, vagy ha az eladás önálló, kisgazdaságok megszűnését, a termeléstől való elvonását és magán vadászte-rületekbe, vagy fényüzés cél-ját szolgáló ingatlanokba való beolvasztását vonja maga után.

Ez a helyes. Ilyen rendelke-zésekre volt szükség nálunk is már régen és van különösen most, a mikor azt látjuk, hogy a kisbirtok — az óriási nehé-zségek dacára — milyen fénye-sen be tudja tölteni nagy nem-zeti és gazdasági hivatását, a mikor látjuk, hogy a kisbir-tok s annak tulajdonosai, mű-velői voltak nagyrészen azok a bástyák, a melyek megvédték az egész országot a tengernyi ellenség pusztításától.

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előha-ladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért há-rom hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország“-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közlemé-nyeket ad.

Táborból.

Délnyugati hadszíntér,
1915. szept. 3.

Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Sajnos, csak most jutott tudomá-somra, hogy Székelyudvarhelyen „Székelyország” címmel hetilap je-lenik rendesen meg. Nagy örömmre szolgál, mert a székelység érdekét előbbre vivő eszközt látok benne. Ezért kérem, vegyenek fel az előfizetők sorába. Az előfizetést szüleim útján fogom eszközölni, mert innen a harcterről nehezen megy.

A 34. számba történt rólam való megemlékezést és szíves jókívánsá-gaikat köszönöm szépen.

Csak egyet, az én kedves jó anyám, aki értem annyit imádkozik és annyi nyugtalan percet tölt, akinek szere-tete a legszentebb előttem, nem sz. Györfly Gizella, mint a lapban em-lítve volt, hanem sz. Elekes Anna.

Egyébként mi ideleln elsőrangban vagyunk. A harc szinte kéjjé válik a gazemberek ellen. A sok fejjel való nekifutástól beállott olasz-orvér-zés, megállíthatatlannak látszik. Mintha már — úgy tetszik — a kakastoll nem lebegne oly büszkén s a kihívó „Avanti” is talán halkabb lett.

Talán nem sokára elkövetkezik a mi „Hurra”-nknek is az ideje!

Üdv a „Székelyország” szerkesztő-ségének!

Maradok tisztelettel:

Elekes Béla
zászlós.

Nyomdásztanulónak egy jóra való, szorgalmas fiút felvesz Betegh Pál könyvnyomtató-intéze-tébe Székelyudvarhelyt. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy al gimnáziumot végzetek előny-ben részesülnek.

— **Fajnyulak.** Kiváló szép faj-tiszta sötét és világos ezüstprém nyulak eladók. Cím e lap kiadói-vatalában.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. február 22 én kiadott 131-ik számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XXXIV. közlemény.)

Kovács Jakab 10. sz. Csikborzsova 1892 hadifogoly. Kovács János századkürtös 3. sz. Udvm. Ége 1891., meghalt 1914. nov. 22. — Kovács János 16. sz. Udvm. Székelyszentkirály 1891., meghalt 1914. nov. 19. — Kovács János 5. sz. Tordaaranyosvm. Magyardellő 1892. ms. — Kovács István c. őrzetű 3. sz. Udvm. Kobátfalva 1892., meghalt 1915. jan. 6. — Kövesi Mózes 5. sz. Udvm. Agyagfalva 1886. ms. — Kozák Tódor szakaszvezető, c. őrmester 2. gépfegyveroszt. Bukovina Storozynetz Bobestie 1888, meghalt 1914. nov. 23. — Kramarics Dezső pót. 2. sz. Bácsbodrogn. Szabadka 1891, meghalt 1914. nov. 22. — Krausz Mihály címz. őrzetű 5. sz., meghalt 1914. nov. 19. — Kroitor Valeriu 8. sz. Beszterczenaszódvm. Major 1890. hadifogoly. — Kulesár Imre tizedes 9. sz. Csvm. Szárhegy 1888. hadifogoly. — Kulesár Ignác 5. sz. Csvm. Szárhegy 1885 ms.

Lacz Benjámín őrzetű 8. sz. Csikesekefalva 1892., meghalt 1914. nov. 21. — Laczko Dénes 5. sz. Csvm. Szárhegy 1888. ms. — Ladó Ábrahám 5. sz. Csikdelne 1886. ms. — Ladó Ferenc 3. sz. Udvm. Lövéte 1884, meghalt 1914. nov. 22. — Lakatos István 12. sz. Udvm. Űke 1890. ms. — Laka'os István 12. sz. Csikzsögöd 1892. ms. — Lanyó Péter 10. sz. hadifogoly. — László Albert 10. sz. Udvm. Székelyszentkirály 1888. hadifogoly. — László András 11. sz. Udvm. Vargyas 1881. ms. — László Dénes 3. sz. Csikdelne 1887. ms. — Lázár Dénes 10. sz. Csikcsicsó 1889. hadifogoly. — Lázár Izsák pót. 19. sz. Udvm. Lövéte 1884. ms. — Lázár János 9. sz. Udvm. Lövéte 1886. hadifogoly. — Leopold József 11. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1888., meghalt 1914. nov. 24. — Longhi Albert 10. sz. Csvm. Ditró 1890. hadifogoly. — Lőrincz Dénes 5. sz. Udvm. Kápolnásfalu 1884. ms. — Lőrincz Hermann 2. sz. Udvm. Bözödujfalva 1890., meghalt 1914. nov. 30. — Lőrincz Ignác 5. sz. Csikmenaság 1888. ms. — Lőrincz Károly 5. sz. Udvm. Szentegyházsfalu 1892. ms. — Lőrincz Mózes őrzetű, c. szakaszvezető 7. sz. Csikgyimes 1884., meghalt 1914. nov. 15. — Lőrincz István 5. sz. Udvm. Zetelaka 1891. ms. — Lőrincz István tizedes 9. sz. Udvm. Oroszhegy 1887. ms. — Lőrinczi Áron pót. 20. sz. Udvm. Székelyszentábrahám 1890. ms. — Lőrinczi József tizedes 8. sz. Udvm. Csekefalva 1892. megs. — Lukács Ilyés 11. sz. Udvm. Felsősfalva 1892. ms. — Lukács Márton 10. sz. Udvm. Zetelaka 1884. ms.

Madaras Tamás 12. sz. Csikvárm. Gyergyószentmiklós 1889. megs. —

Madaras Tamás 12. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1895. ms. — Madaras Vencel őrzetű 10. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1882. hadifogoly. — Madarász Albert 5. sz. Csikvm. Gyergyócsomafalva 1888. megs. — Madarász János 12. sz. Csvm. Gyergyócsomafalva 1884. ms. — Magyar János tizedes 5. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1889., meghalt 1914. nov. 19. — Magyar István 10. sz. Udvm. Szederjes 1891., meghalt 1914. nov. 22. — Märtschl Richard egyévi önk. c. tizedes 8. sz. Morvaország Nikolsburg 1894. megs. — Mákszem Péter 7. sz. Csikszentdomokos 1891. megs. — Márk János pót. 6. sz. Csvm. Gyergyóvárhegy 1888., meghalt 1914. nov. 22. — Márk János tizedes 3. sz. Csikszenttamás 1882. ms. — Márk Péter 12. sz. Csikvm. Salamás 1888. ms. — Márk Péter 12. sz. Csvm. Várhegy 1892. ms. — Markos Ferenc 10. sz. hadifogoly. — Maró András 4. sz. Csvm. Kásonzfeltiz 1893. megs. — Márton Antal pót. 9. sz. Csikszentsimon 1888. hadifogoly.

(Folytatjuk)

Székelyek a világháboruban.

Köztudomásu, hogy a székelység a világháboruban tevékenyen vett és vesz jelenleg is részt, sőt vitéz tetteivel már eddig is hervadhatatlan érdemeket szerzett. Hogy azonban a székelységnek egy itthon, mint a harcúterén kifejtett minden irányú és a háborúval összefüggésben álló tevékenysége az idők folytán feledésbe ne mehessen, hanem mindaz az utókor számára méltóképpen megörökíttessék: e célból a harcúterén lévő Dr. Kovács József gazd. akad. tanár, a Dereczeni Székely Társaság elnökségét azon indítvánnyal kereste meg, hogy már most, a háború folyamata alatt lépéseket kell tenni a székelységnek egy itthon, mint a harcmezőn a világháboruban való részvételéről szóló részletes történelmi munka megírására s az ide vonatkozó adatok összegyűjtésére, — annál is inkább, mert korántsem lehet várni azon történetíróktól, akik általánosságban fogják majd feldolgozni a világháború eseményeit, hogy a székelység ügyeivel részleteiben és behatóbban is foglalkozzanak.

A Debreczeni Székely Társaság választmányja Székely Ferenc elnökelete alatt aug. 14-én ülést tartott és egyhanguan kimondotta, hogy egy ilyen történelmi munka megírását szükségesnek tartja. E célból a Székely Szövetséget ezen indítvány elfogadására és annak további megvalósítására kéri fel azzal a kifejezett óhajjal, hogy a Szövetség keresse meg azon ezredeket és katonai hatóságokat, melyeknek kötelékében székelyek tartóznak, a harcmezőn küzdő fiait, a Székely Társa-

ságokat, az illetékes egységeket és testületet, a vármegyei, városi és községi hatóságokat: hogy megmost, a háború folyamata alatt gyűjtöessék azokat az adatokat, melyek a székelység haditetteire vonatkoznak s azokkal bármilyen vonatkozásban állanak.

Egyben javasolja, hogy a székely vármegyéket és hatóságokat kérje fel, hogy társadalmi úton gyűjtéseket rendezzenek, hogy az ily úton begyűlt összegből a mű megírásai és kiadási költségei fedezhetők legyenek.

A Debreczeni Székely Társaság ezen életrevaló, időszaki és figyelemre méltó eszmét azzal is magáévá tette, hogy a mű megírásai és kiadási költségeire 400 koronát szavazott meg, amely összeget az elnökség más úton megtakarított.

Ezt a történelmi munkát a harcúterén elesettek hozzátartozóinak s a Székelyföld mindazon fiainak, kik a háboruban részt vettek, ingyen bocsátja majd rendelkezésükre.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XXXVI.

A 138. sz. veszteség lajstrom szerint:

Abrahám György 62. gye. 12. sz. Mtv. Gernyeszeg 1890. megs. — Abrahám Domokos pót. 62. gye. 6. sz. Mtv. Mezőfele 1890. megs. — Ágoston János 82. gye. 2. menetsz. Székelyudvarhely 1896. ms. — Ambros Gergely 82. gye. 2. menetsz. Csvm. Gyergyócsomafalva 1895. megs. — Asztalos József tizedes 82. gye. 2. menetsz. Udvm. Székelymuzsna 1891. ms.

Baki Miksa 62. gye. 14. sz. Mtv. Marosfalu 1888., meghalt 1914. dec. 19-21. — Bakó Mihály 62. gye. 7. sz. Mtv. Mezőcsávás 1890. ms. — Baló Lajos 82. gye. 13. sz. Udvm. Magyarhermány 1894. ms. — Bán Lőrinc 82. gye. 2. menetsz. Udvm. Alsóboldogfalva 1894. ms. — Barabás Ferenc 82. gye. 2. menetsz. Csikszentdomokos 1893. ms. — Benedek Ferenc 82. gye. 2. menetsz. Udvm. Gyepes 1893., meghalt 1914. okt. 29. — Biró Ferenc őrzetű, c. szakaszvezető 62. gye. 7. sz. Mtv. Kibéd 1886., meghalt 1914. dec. 19-21. — Blága Sándor 62. gye. pót. Tavm. Mezőszengyel 1893., meghalt 1914. dec. 11-21. — Bodrogi István szakaszvezető 82. gye. 2. menetsz. Székelyudvarhely 1884. ms.

(Meghalt 1914. okt. 31.) — Boldizsár Albert 82. gye. 2. menetsz. Udvm. Parajd 1886. ms. — Bölöni Sándor 82. gye. 2. menetsz. Kisküküllővm. Dány 1894. ms. — Bota Jakab pót. 62. gye. 3. pót. Tavm. Mezősályi 1884., meghalt 1914. dec. 26-28. — Brézsa Tódor pót. 62. gye. 4. pót. Mtv. Bárdos 1886. ms. — Butás György 62. gye. pót. Tavm. Marosbogát 1893., meghalt 1914. dec. 19-21.

Ciolamiciu Konstantin pót. 62. gye. 2. pót. Tavm. M.-Reeze 1887., meghalt 1914. dec. 19-21. — Csorján Márton 62. gye. pót. Mtv. Kibéd 1891. ms. — Csibi János 62. gye. 13. sz. Mtv. Erdőszenygyörgy 1890. ms. — Csiki András pót. 62. gye. 4. pót. Mtv. Nyáradfalva 1886., meghalt 1914. dec. 26-28. — Csorba György 62. gye. 14. sz. Mtv. Nagyszederjes 1884. ms.

Daczó Imre 82. gye. 2. menetsz. Tavm. Aranyosrákos 1895. ms. — Dandoró György őrzetű 62. gye. 3. pót. Mtv. Marosszenygyörgy 1886., meghalt 1914. dec. 19-21. — Dávid János 62. gye. 8. sz. Tavm. M.-Pete 1883., meghalt 1914. dec. 26-28. — Dávid József 62. gye. 13. sz. Mtv. Marosjára 1892., meghalt 1914. dec. 19-21. — Dávid Gyula 82. gye. 2. menetsz. Csiktaploca 1893., meghalt 1914. okt. 29. — Dávid Miklós Csik hadifogoly (Oroszország). — Deák Géza szakaszvezető 82. gye. 2. menetsz. Udvm. Firtosmartonos 1893. megs. — Dóczi József 82. gye. 2. menetsz. Csiksomortán 1893. ms. — Dumitró Vaszi Mtv. Kutfalva hadifogoly (Oroszország).

Erdőssy József pót. 62. gye. 3. pót. Mtv. Görgényüvegesür 1885., meghalt 1914. dec. 19-21.

Farkas Sándor 82. gye. 2. menetsz. Udvm. Székelykeresztur 1891. ms. — Fazakas László 82. gye. 2. menetsz. Udvm. Medesér 1893., meghalt 1914. okt. 29. — Fitori András 82. gye. 2. menetsz. Udvm. Felsőrákos 1893. ms.

(Folytatjuk.)

A cár és mi.

Húst eszik a muszka és rá tea, Miénk egész Galiczia! —

Igy szólt Miklós most egy éve; Soh' se leszünk mi megverve...

Hosszu egy év s dül a kocka: — Bort iszik a magyar baka! Húst eszik s szí cigarettát, Visszavettük Galiciát!

Most mi eszünk libát s kolbászt Mienk egész Lengyelország! Fülünkbe csendül a jelszó: Éljen! Mienk Lublin s Varsó!

— Miklós bácsi! Mi van hátra? Menjen maródi vizsgára!!!

Harcér, 1915. aug. 26.

Bán Albert,
82-ös őrmester.

53 esztendő Udvarhelyvármegye közigazgatási életéből.

Irtá: lengyelfaloi Bárány Orbán Ottó.

I.

A magyar szabadságharc lezajlása után országoszerint idegen hivatalnokok végezték a közigazgatást. Osztrák pátensekkel és s-okkal kormányoztak. A hivatalokban a jegyzőkönyveket német nyelven vezették. A középületekre és hivatalokra kétfejtűt tettek ki s ünnepélyes alkalomkor a fekete-sárga zászló egy magában lengedezett. Szóval minden osztrákká változott.

A szabadságharcban résztvevő hazafiak, börtönükben zörgették a ráláncot. Az ország lakossága mélyésges gyászban volt. Egyik része a csatatereken elesett övéit gyászolta, a másik pedig az oláh csordák által lemészárolt kedveseit siratta vigaszt nem találó fájdalommal.

Mindenki egy jobb jövőt várt, amely az ország sorsát megfordítja, a magyar nemzet szabadságát és alkotmányát vissza adja.

Ez az epedve várt időszak 1861-ben következett. Az alkotmányt és szabadságot visszakaptuk, az idegen osztrák hivatalnokok országunkból eltávoztak, a kétfejtű sasok a középületekről és hivatalokról lassanként eltűntek úgy, mintha soha ott sem lettek volna.

Kezdünk bizni és remélni.

Udvarhelyvármegye (akkor Udvarhelyszék) főkirálybírájának (főispán) vargyasi Daniel Gábori nevezték ki.

Udvarhelyszékben általános lelkesedés volt a kedvező fordulatért. Az akkor még jólétben levő nemesség, és székelység, ujjongva várta azt a napot, mikor főkirálybírája Vargyasról a vármegye székhelyére Székelyudvarhelyre bevonul. Mihelyt a ki nevezés híre megjött, az előkészületek nyomban megindultak.

Négyszázötven tagból álló lovasbandériumot szerveztünk udvarhelyszéki nemes ifjak- és az előkelő székely családok tagjaiból. A nemes ifjak diszmagyarba öltöztek, gazdagon felszerelt nyeregszerszámokkal. A székelység pedig ünnepi székely ruhába öltözött, mindegyiknek régi magyar nyerge volt, fekete báránybőr nyeregtakaróval.

A nemes ifjak válogatott, saját tenyésztésű, remek lovaikon vonultak ki; a székelység pedig szintén saját tenyésztésű, válogatott elsőrangú székely lovakon. A nemesség 30 négyes fogattal vett részt a bevonuláson.

Végre elérkezett a várva-várt nagy nap. Székelyudvarhely városa díszben uszott. A házak ablakaiból kidugott magyar nemzeti lobogókat büszkén lengette az enyhe tavaszi szél. A város derék polgársága is ünnepelő díszben várta a főkirálybíró

jövetelét. A vidékről összesereglet székelység pedig zsufolásig ellepte a város területét.

De nemcsak a nép örvendezett, hogy ült a szabadság órája, hanem a természet is ünnepi színt öltött. Gyönyörű tavaszi verőfényes nap volt, még csak felhő sem mutatkozott az égen, mert a magyarok Istene a székely nép ez ünnepét magasztossá akarta tenni és annak zavartalan lefolyását engedett. (Folytatjuk.)

Búcsu-nóta.

„Kertem alatt faragnak az ácsok” dallamára.

Most indulok fel a csataterre, Ősz királyunk, hazánk védelmére, Búcsut veszek minden ismerőstől, Kis falumtól, a szép Székelyföldtől.

Édes anyám, jó apám merre vagy? Fogadjatok fiui csókomat! Testvér, rokon és ti jóbarátok, Jobbotokat mind ide nyujtsátok!

Merre vagytok, ti székely leányok, Kik e sok szép virágot hoztatok? Kérlek ide közelebb egy szóra, Az utolsó, fájó búcsu-csókra.

Isten áldjon valahányan vagytok! Béke után, majd többet is szólok. Hogyha el nem esem a csatába, Visszajövök a viszontlátásra!

Szülőföldem, hegyes völgyes vidék, Virányidon sétálhatok-e még? Te léssz-e a sirom befedője, Vagy más föld lesz a csatamezőbe?

Isten veled kedves székely város! Ha utószor válok téled el most. Kedves akác, lent a sétatéren! Bólingatsz-e valaha még nékem?

Ha tudnám, hogy utóljára látlak, Isten bizony meg is siratnálak; De hiszem, hogy megsegít az Isten, Meglátlak még kedves vidék itten.

Fújdogál az őszi szellő halkán, Mindenfelé fájó búcsuzás van. Őszi szellő lengeti a zászlót, Most fújja a kürtös az indulót.

Isten veled regényes szép hazám, Isten veled jó anyám, jó apám! Isten veled székely hazám népe, Isten veled talán mindörökre!

Székelyudvarhely, 1915. aug. 19.

S. Hegyi Sándor,
82-ös őrmester.

HIREK.

— **Kitűntetett 82-sők.** A király Ő Felsége Erich Albert századosnak és Prelogovic Miroslav főhadnagyának a hadiékítményes III. oszt. katonai érdemkeresztet adományozta s elrendelte, hogy Bónis Gyula századosnak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a legfelsőbb elismerés tudtul adassék.

— **Székely ezredek köszönete.** Csikvármegye törvényhatósági bizottsága üdvözlét küldött a székelyudvarhelyi 82. gyalogezerednek és a 24. honvédgyalogezerednek a vármegye közönsége nevében, mire a két székely ezred parancsnokai a következő köszönő leveleket küldték Gyalóky Sándor főispánhoz:

I. Folyó hó 4-én Csikvármegye törvényhatósági bizottsága nevében és megbízásból hozzánk intézett sorokat ezredünk tisztikara és legénysége nevében hálás köszönettel vettem és az itthoniakkal napiparancsban, a harcúterén lévő tisztok- és legénységgel pedig írásban közöltem. Ezredünk kötelékében harcolnak az ősi Csikszék fiai s nyugodt lélekkel mondhatom, hogy azok a királyért és hazáért való mostani harcunkban tündöklő példaadással járnak elől. A székelység megmutatja, hogy nem vész ki belőle még a régi harci készség, mely királyhűség és hazaszeretettel párosult benne mindig. Biztosíthatom Méltóságodat s ezzel a szülőket és hitvestársakat, hogy mi feltő gonddal vigyázunk minden egyes katonánkra, s amelyik, mint hős elesik, annak emlékét megőrizük ezredünkben a késő utódok számára. Fogadjon Méltóságod nagyrabecsülésem kifejezését s kérem hazafias üdvözlőmet Csikvármegye közönségének tolmácsolni. Rothenáry Albert s. k., ezredes.

II. Értesitem Méltóságodat, hogy Csikvármegye közönsége nevében 7049/aj. 1915. sz. átiratával a m. kir. brassói honvédgyalogezered részére küldött üdvözlő irat a harcúterén lévő ezredparancsnoksághoz felterjesztetett. Eme megleghangú átiratért a legnagyobb köszönettel adózunk. Nagy büszkeség tölti el ezen székely ezred minden tagját, amikor a vármegye e nemes nyilat-

kozásáról tudomást szereztek. Ezredeink ezentúl is fáradságot nem ismerő kitartással és rendíthetetlen hősiességgel fognak küzdeni a legmagasztosabb célokért azon boldogító tudattal, hogy mint honvédek és székelyek eme gigászi küzdelemben kiontott minden csepp vérről, az ezer év óta oly sok megpróbáltatásnak kitett nemzeti létünket egy újabb ezerév felé biztosabb jövőre elővihessék. Ágotha s. k., alezredes.

— **A város jövő évi költségvetése.** Székelyudvarhely város 1916. évi költségvetési előirányzatai elkészültek s azokat a városi számvetésnél 15 napi közszemlére kitélték.

— **Önkéntesek előléptetése.**

Rothenáry Albert ezredes, a székelyudvarhelyi 82. gy. e. parancsnoka Lönhardt Miklós e. é. ö. c. szakaszvezetőt — e. é. ö. c. őrmesternek; Gyarmathy Pál és Varga Dénes e. é. ö. c. tizedeseket — e. é. ö. c. szakaszvezetőknek; Dr. Szenkovits János, Nagy Sándor és Propper Miklós hadi önkéntes, c. tizedeseket — hadi önkéntes, c. szakaszvezetőknek; Szabó Elek és Inczei Péter népfelkelő, e. é. ö. c. tizedeseket — népf. e. é. ö. c. szakaszvezetőknek; Hacker Dezső, Gábor Lajos, Kegler Pál népf. e. é. ö. c. őrzetők — népf. e. é. ö. c. szakaszvezetőknek; Bertalan Lajos, Dávid Izidor e. é. ö. c. tizedeseket — e. é. ö. c. szakaszvezetőknek; Nagy Géza, Péterfi Zoltán, Kelemen József, Lakatos Imre, Mantsch József, Zakariás Bálint, Binder Emil, Jerzsák Béla, Török István, Gábor Zoltán, Lőrinczy Dénes, Márton Lajos, Dakó Sándor, Szabó Károly II. e. é. ö. c. őrzetők — egyévi önk. c. tizedeseknek; Gerő Zakariás, Blénessy Sándor, Berecz István, Józsa Domokos, László Zsigmond, Lőrinczy Sándor, Herbst Gyula, Hajdó Albert Gyarmathy Ferenc, Albertini Zoltán, Biró Mihály, Bokor Ferenc, Márton Áron, Benkő József, Józsa Béla, Bittermann Gyula, Zoltán Zsigmond, Jakab Ferenc, Zárug József, Kovács Károly, Waitsuk Pál, Gábor Péter, Neumann Henrik, Csehely Aladár, Szabó Béla, Jeszenszky Sándor, János Áron, Zakariás Ignác, Rigó János, Szabó Dénes, Szabó Károly I, Pál Ferenc, Máthé Árpád, Pálfi Sándor, Fabián Ferenc, Csép Dezső,

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Maros-Vásárhelyt Székelyudvarhelyi Fiókiintézete

Alaptőke: K 2.500.000.—

Tartalékok: K 1.392.043.36

Elfogad legelőnyösebb kamatozás mellett moratoriummentes, tehát bármikor (a háboru tartama alatt is) felvehető takarékbetéteket. Birtokokra ezidőszert is folyósít törlesztéses és betáblázott váltókölesönöket.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPŐK

“TURUL”
CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG ♦ TEMESVÁR.

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Székeljudvarhely,
Kossuth-utca. 9.

Jánossy Károly, Meisel Vilmos, Schnell Herman, Miklósi János, Orbán Balázs, Hodgyai Géza, Sramkó Imre, Márton János, Macskássy Ernő, György Ernő, Dódi János, Márton Dénes, Keresztes Sándor, Kállay Károly, Albertini Jenő, Nagy Domokos, Péli Gyula, Schobert Aladár, Györffy András, Herzlinger Márkus és Nagy György egyévi önkénteseket — egyévi önkéntes címz. Örvezetőknek léptette elő.

— **A népmagyarosítás szabályai.** Az Országos Magyar Szövetség működését nemrég a népmagyarosítás díjtalan közvetítésére is kiterjesztette. Mivel a magyar társadalom a Szövetség törekvését megértette és a népmagyarosítás ügyében mind tömegesebben fordul a Szövetséghez, megbízták a Szövetség főtitkárát: Csányi Gusztávot, hogy az elmélet és gyakorlat által megállapított szabályokat rendszerbe foglalva, a Szövetség közérdekű könyvtárának első füzeteképp írja meg és adja ki. A füzet most jelent meg. Az ára ötven fillér s kapható a Szövetségnél (Budapest, Muzeum-körút 10.), valamint a könyvkereskedésekben.

— **Anyakönyvi adatok.** A székeljudvarhelyi anyakönyvi kerületben 1915. aug. havában 8 fiú, 5 leány, összesen 13 születés volt. Mult évben 21, tehát 8-cal több. Meghalt 10 férfi és 12 nő, együtt 22. Ebből kórházi vagyis idegen 2 férfi és 5 nő. Mult évben 15, tehát 7-tel kevesebb volt a halálos esetek száma.

— **Házasságok kötöttek:** Dr. Gombos Gyula cs. és kir. segédorvos Lázár Margittal, Szávuj János munkás Majlát Rózával, Lévai Zsigmond munkás Csányi Vilmmával, Imre Antal birtokos Miklós Juliával, Pálffy Sándor cipész Csiki Annával, Lévai Dénes munkás Ráczó Zelmával, Kálányos György munkás Fligur Emával, Boros Domokos munkás Jakab Máriával, összesen 10 pár. Mult év hasonló havában 15 pár kötött házasságot.

— **Iparosok és kereskedők szabadságolása.** Az osztrák köz-

gazdasági érdekképviselések legutóbbi ülésén az a rendkívüli figyelemre méltó javaslat merült fel, hogy az önálló kereskedők és iparosok épp úgy, mint a földbirtokosok, illetve mezőgazdasági üzemek tulajdonosai, bizonyos időre szabadságoltassanak halaszthatatlan ügyeik rendezése céljából. A szabadság csak olyanoknak adatnék meg, akik már hosszabb idő óta teljesítenek hadiszolgálatot és akiknél hivatalos szervek igazolnák, hogy halaszthatatlan szükség esete kétségkívül fönforog. Ez a kérdés oly rendkívüli nagyságosságu és a mi gazdasági érdekeink szempontjából is annyira figyelemreméltó, hogy óhajtott, mikép érdekképviselőink haladéktalanul foglalkozzanak vele s hasonló előterjesztést tegyenek sürgősen úgy a honvédelmi, mint a hadügyminiszteriumhoz.

— **Lisztutalványok és egyebek.** Székelyudvarhely város tanácsa 5198—1915 k. i. sz. alatt a következő hirdetményt bocsátotta ki: 1. Felhívjuk mindazokat, kiknek újabb lisztutalványra van szükségük, mivel gabona szükségletüket beszerezni nem tudták, hogy a lisztutalványokért f. hó. 14., 15. és 16-án d. e. 8 óráig 10-ig, d. u. 3—5-ig a városi tanácsban jelentkezzenek. 2. Felhívjuk továbbá azokat, akiknek gabona- és lisztigényük részben, vagyis egyelőre biztosítva van, f. hó. 20., 21. és 22-én d. e. 8 óráig 10-ig szintén a városi tanácsba jelentkezzenek. 3. Azok, akiknek állat-tartás céljaira rozsla, árpára és zabra van szükségük f. hó. 20., 21. és 22-én d. u. 3—4 óráig jelentkezzenek az adatok bemondása végett. Székelyudvarhely, 1915. szeptember hó 8-án. Dr. Majthényi Miklós s. k., polármester.

— **Olmo a hadseregnek!** A hadviselés szempontjából elsőrendű jelentősége van az olomnak. Minél nagyobb mennyiség, annál könnyebb és biztonságosabb a helyzete s ha ennek elérése céljából a lakosság a magaközreműködését nem tagadja meg, dícséretes hazafias cselekedetet vég-

zett. Több vármegye alispánja felhívta a megyebeli lövészegyesületeket, hogy lövőházuk golyófogóiból az olmot szedessék ki s azt hazafias célra való tekintettel költségmentesen szállítsák be a legközelebbi katonai parancsnoksághoz. Felhívták továbbá a vármegyék egész polgári lakosságát, hogy a kinek birtokában olom és egyéb lőszer, üres töltényhüvely stb. lenne, vagy olyan, különösen a katonaságnak hárszeiü lövőgyakorlata után találma, ezeket gyűjtse össze s szolgáltatassa át az illetékes főszolgabírónak, polgármesternek, vagy a körjegyzőnek.

— **A közös tarlólegeltetés.** Fölmerült eset alkalmából a földművelésügyi miniszter elvi jelentőségű döntésben mondotta ki, hogy szabad gazdálkodásnál a közös tarlólegeltetés módjainak meghatározása nem a község, vagy valamely más hatóság, hanem a közösen megégyező tulajdonosok birtokhasználati jogkörébe tartozik.

— **A felmentési folyamodványok bélyegmentesek.** A katonai felmentési kérvényeket és mellékleteket, amelyeket a folyamodó nem bélyegzett fel, eddig megelétezték. Most a pénzügyminiszter meghagyta, hogy a beadványok és segédíratok leletezése mellőztessék, illetve hogy bélyeghiány miatt netán már felvett leletek alapján a királyi adóhivatalok bélyegilletéket ne irjanak elő, s ily beadványok bélyeghiánya miatt előírt illetékek ellen benyújtott jogorvoslat esetén az illeték törültsessék.

— **Szabadságok meghosszabbítása** Közhírré tesszük, hogy a m. kir. Honvédelmi miniszter ur 12500/eln. 18. 1914. számú rendelete értelmében a cséplőgépészek és fűtők szabadsága Udvarhelyvármegye területén 1915. évi október hó 15-ig a gőz- és mo'or-ekegépészek szabadsága 1915. évi november hó 30-ig, meghosszabbíttatik, de kötelesek az összes gépészek és fűtők a szabadságolási igazolványt, illetőleg népfelkelési igazolványi lapot alólírott

hatóságnak beadni, hogy a szabadság meghosszabbítást reá vezethessük, mert anélkül a szabadság meg nem hosszabbítható. Részletes felvilágosítást a gépészek és fűtőknek alólírott városi tanács, mintiparhatóság fog adni. Ennél fogva felhívjuk az összes gépészeket és fűtőket, hogy szabadságolási igazolványukat, vagy a népfelkelési igazolványi lapot 3 napon belül mutassák be. Székelyudvarhely, 1915. szeptember hó 11-én, Soó Domokos, polgármesterhelyettes.

— **Eladó könyvek.** A következő jókarban lévő könyvek jutányosan eladók: 1. Az országos törvények 1865—1867, 1869, 1876—1880, 1882—1888. évi kötetek. Egy tárgymutató az 1865—72. évi törvényekhez. 2. Magyarországi Rendeletek tára 1869—1871. évi kötetek. 3. Pénzügyi Biróság Határozatának 1884—1889. évi kötetek. 4. Pénzügyi Közlöny 1894—1889. évfolyamai és egy tárgymutató az 1874—1883 évfolyamokhoz. Cim a kiadóhivatalban.

— **Citera.** 2 drb tollverős citera szabad kézből, olcsón eladó. Cim: Horváth fogházér Székelyudvarhelyt Király utca 22/b.

Keresek megvételre egy használt, de jókarban lévő cimbalmot. Cim e lap kiadóhivatalánál. 1—3.

Népjegyek, meghívók és mindenféle nyomtatványok készülnek e lap kiadóhivatalában.

Ismerősei, jóbarátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország”-ot

Nyomtatta és kiadja BETEGH PAL könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.